

Anonimizētā versija

Tulkojums

C-566/19 – 1

Lieta C-566/19

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu

Iesniegšanas datums:

2019. gada 25. jūlijs

Iesniedzējtiesa:

Cour d'appel (chambre du conseil) (Luksemburga)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2019. gada 9. jūlijs

Apelācijas sūdzības iesniedzējs:

JR

[..]

APELĀCIJAS TIESAS SLĒGTĀ PALĀTA

[LA CHAMBRE DU CONSEIL DE LA COUR D'APPEL]

Ar 2019. gada 19. jūnija paziņojumu Luksemburgas Apgabaltiesas [*tribunal d'arrondissement*] kancelejā *JR* iesniedza apelācijas sūdzību par rīkojumu, kuru tajā pašā dienā izdeva Apgabaltiesas slēgtā palāta [*chambre du conseil du tribunal d'arrondissement*] [..]:

– atzīstot, ka tai nav kompetences izskatīt pieteikumu atcelt Eiropas apcietināšanas orderi, kas izsniegts attiecībā uz *JR*,

[..]

Paziņojot, ka *JR* ir jāizdod Francijas iestādēm, lai veiktu kriminālvajāšanu par noziedzīgiem nodarījumiem, kas minēti 2019. gada 24. aprīļa Eiropas apcietināšanas orderī, ko izsniegusi *Virginie BRELURUT*, Lionas Vispārējās pirmās instances tiesas prokuratūras prokurora vietniece. **[oriģ. 2. lpp.]**

[..]

Apelācijas sūdzības iesniedzējs, pirmkārt, uzskata, ka viņa izdošana ir jāatsaka, jo pirmās instances slēgtā palāta [*chambre du conseil de première instance*] nav lēmusi likumīgi noteiktajā termiņā. Viņš arī lūdz atcelt Eiropas apcietināšanas orderi, ar pamatojumu, ka tiesu iestāde, kas izsniedz Eiropas apcietināšanas orderi, neesot “tiesu iestāde” Padomes 2002. gada 13. jūnija Pamatlēmuma 2002/584/TI 6. panta 1. punkta izpratnē, jo apelācijas sūdzības iesniedzējs uzskata, ka Francijas Prokuratūra varētu saņemt netiešas norādes no izpildvaras, kas būtu pretrunā ar Eiropas Savienības Tiesas (EST) noteiktajiem kritērijiem, kas aizliedz jebkādu izpildvaras ietekmi, tiešu vai netiešu, uz iestādi, kas izsniedz Eiropas apcietināšanas orderi. Pakārtoti viņš lūdz uzdot EST prejudiciālu jautājumu.

Ģenerālprokuratūras pārstāvis lūdz noraidīt izvirzītos pamatus. Viņš lūdz pārliecināties, ka izsniedzēja iestāde, pat ja tā ir prokuratūra, atbilst EST noteiktajam neatkarības kritērijam. Tomēr viņš uzskata, ka, ja rodas mazākās šaubas par šo kritēriju, ir jāuzdod prejudiciālais jautājums.

[..].**[oriģ. 3. lpp.]** [..] [pirmā pamata noraidīšana, kas balstīts uz likumīgā termiņa neievērošanu].

EST divos 2019. gada 27. maija spriedumos interpretēja jēdzienu “izsniegšanas tiesu iestāde” Padomes 2002. gada 13. jūnija Pamatlēmuma 2002/584/TI par Eiropas apcietināšanas orderi un par nodošanas procedūrām starp dalībvalstīm, kurā grozījumi izdarīti ar Padomes 2009. gada 26. februāra Pamatlēmumu 2009/299/TI, 6. panta 1. punkta izpratnē [spriedumi, 2019. gada 27. maijs, *OG* un *PI* (Lībekas [*Lübeck*] un Cvikau [*Zwickau*] prokuratūras), C-508/18 un C-82/19 PPU, EU:C:2019:456 un *PF* (Lietuvas ģenerālprokurors), C-509/18, EU:C:2019:457].

Tā norādīja, ka:

- Lai gan atbilstoši procesuālās autonomijas principam dalībvalstis saskaņā ar to valsts tiesību aktiem var izraudzīties “tiesu iestādi”, kurai ir kompetence izsniegt Eiropas apcietināšanas orderi, šī jēdziena nozīme un tvērums nevar tikt atstāti katras dalībvalsts vērtējumam,
- minētajā tiesību normā ietvertais termins “tiesu iestāde” nav ierobežots ar to, ka ar to tiktu apzīmēti vienīgi dalībvalsts tiesneši vai tiesas, bet tas ļauj – plašākā nozīmē – ietvert iestādes, kas attiecīgajā dalībvalstī piedalās tiesvedības īstenošanā krimināllietās, tostarp atšķirībā no ministrijām vai policijas dienestiem, kuri ir daļa no izpildvaras,
- No tā izriet, ka jēdziens “tiesu iestāde” Pamatlēmuma 2002/584 6. panta 1. punkta izpratnē var ietvert dalībvalsts iestādes, kas, lai gan ne vienmēr būdamas tiesneši vai tiesas, šajā dalībvalstī piedalās tiesvedības īstenošanā krimināllietās un ka prokurors, kuram ir kompetence kriminālprocesā veikt kriminālvajāšanu attiecībā uz personu, kas tiek turēta aizdomās par noziedzīga

nodarījuma izdarīšanu, lai sauktu to pie atbildības tiesā, ir uzskatāms par tādu, kas attiecīgajā dalībvalstī piedalās tiesvedības īstenošanā,

- Eiropas apcietināšanas ordera sistēma ietver divu līmeņu aizsardzību attiecībā uz pieprasītās personas procesuālajām tiesībām un pamattiesībām,

Otrais attiecīgās personas tiesību aizsardzības līmenis, ietver to, ka tiesu iestāde, kam atbilstoši valsts tiesībām ir kompetence izsniegt Eiropas apcietināšanas orderi, it īpaši pārbauda, vai ir ievēroti šīs izsniegšanas nosacījumi, un izvērtē, vai, ņemot vērā katras lietas apstākļus, minētā izsniegšana ir samērīgs pasākums, **[oriģ. 4. lpp.]**

- Līdz ar to “izsniegšanas tiesu iestādei” ir jāspēj objektīvi izpildīt šo funkciju, ņemot vērā visus apsūdzošos un attaisnojošos pierādījumus un nepastāvot riskam, ka tās lēmumpieņemšanas pilnvaras varētu tikt pakārtotas ārējiem rīkojumiem vai norādījumiem, tostarp no izpildvaras, tā, lai nebūtu nekādu šaubu par to, ka lēmums izsniegt Eiropas apcietināšanas orderi ir jāpieņem šai iestādei, nevis galu galā – minētajai izpildvarai,
- Izsniegšanas tiesu iestādei, īstenojot savas ar Eiropas apcietināšanas ordera izsniegšanu saistītās funkcijas, ir jāvar rīkoties neatkarīgi. Šī neatkarība prasa, lai pastāvētu normatīvi un organizatoriski noteikumi, ar kuriem būtu iespējams nodrošināt, ka izsniegšanas tiesu iestādei, pieņemot lēmumu par šāda aresta ordera izsniegšanu, nav nekāda riska tikt pakļautai tostarp konkrētiem izpildvaras norādījumiem,
- turklāt, ja izsniegšanas dalībvalsts tiesībās kompetence izsniegt Eiropas apcietināšanas orderi ir paredzēta iestādei, kura, lai gan piedalās tiesvedības īstenošanā šajā dalībvalstī, tomēr pati nav tiesu iestāde, minētajā dalībvalstī ir jāpastāv iespējai celt prasību par lēmumu izsniegt šādu aresta orderi, tostarp par šāda lēmuma samērīgumu, kura pilnībā atbilst efektīvai tiesību aizsardzībai tiesā raksturīgajām prasībām.

Lai secinātu, ka jēdziens “izsniegšanas tiesu iestāde” Pamatlēmuma izpratnē neattiecas uz dalībvalsts prokuratūrām, kas ir pakļautas riskam saņemt individuālas norādes, tieši vai netieši, no izpildvaras, piemēram, tieslietu ministra, pieņemot lēmumu par Eiropas apcietināšanas ordera izsniegšanu, bet, ka šis jēdziens toties attiecas uz dalībvalsts ģenerālprokuroru, kuram, esot strukturāli neatkarīgam no tiesu varas, ir kompetence uzsākt kriminālvajāšanu un kura statuss piešķir tam neatkarību no izpildvaras, izsniedzot Eiropas apcietināšanas orderi.

Ģenerālprokuratūras pārstāvis apgalvo, ka Francijas Prokuratūra ievēro EST prasības, jo kopš 2013. gada 25. jūlija Likuma Nr. 2013-669 Francijas Kriminālprocesa kodeksa 30. pantā it īpaši ir izslēgta iespēja tieslietu ministram dot prokuratūrai norādījumus individuālajās lietās.

Ir tiesa, ka saskaņā ar Francijas Kriminālprocesa kodeksa 30. pantu, tā pašlaik spēkā esošajā redakcijā, kas izriet no 2013. gada 25. jūlija Likuma, Francijas

tieslietu ministrs nevar dot norādījumus prokuroriem individuālajās lietās. Tomēr viņš tiem var dot vispārējus norādījumus.

Tādējādi varētu secināt, ka formāli Francijas Prokuratūra atbilst neatkarības kritērijiem, kas noteikti iepriekš minētajos Eiropas Savienības Tiesas spriedumos, jo Republikas prokurors ir aizsargāts no jebkādiem izpildvaras individuāliem norādījumiem. [oriģ. 5. lpp.]

Šī analīze tomēr ir pretrunā Eiropas Savienības Tiesas ģenerālvokāta Kamposa Sančesa-Bordonas [*Campos Sánchez-Bordona*] analīzei, kas sniegta 2019. gada 30. aprīlī [lietās *OG* un *PI* (Lībekas [*Lübeck*] un Cvikau [*Zwickau*] prokuratūras), C-508/18 un C-82/19 PPU, EU:C:2019:337] kurā norādīts, ka: “*šī Eiropas apcietināšanas ordera izsniedzējas valsts iestādes neatkarība nozīmē to, ka attiecīgā iestāde savas funkcijas pilda pilnīgi autonomi, nepakļaujoties nekādai hierarhiskai saiknei vai subordinācijai attiecībā pret nevienu un ne no viena nesaņemot rīkojumus vai norādījumus, tādējādi esot pasargātai pret iejaukšanos vai ārēju spiedienu, kas varētu apdraudēt tās locekļu lemšanas neatkarību un ietekmēt to lēmumus*” (minēto secinājumu 87. punkts).

Hierarhiskā saikne, konkrēti starp ģenerālprokuratūru un Francijas tiesu prokuratūru, varētu būt tam pretrunā, jo Francijas Kriminālprocesa kodeksa 36. pantā ir noteikts, ka “*ģenerālprokurors var likt Republikas prokuroriem ar rakstveida norādījumiem un lietas materiāliem uzsākt tiesvedību vai celt prasību par lietas izskatīšanu, vai vērsties kompetentajā tiesā tādu rakstveida apsvērumu dēļ, kurus ģenerālprokurors uzskata par piemērotiem*”.

Ģenerālvokāts norāda, ka “*neatkarība [..] nav savienojama ar pakļautību jebkādai hierarhiskai saiknei vai subordinācijai attiecībā pret kādu. Tiesneši ir neatkarīgi arī no augstāko instanču tiesām, jo, lai arī minētās tiesas var pārskatīt un atcelt viņu spriedumus a posteriori, tās tomēr nevar noteikt, kāds spriedums viņiem ir jāpasludina*” (šo secinājumu 96. punkts).

Eiropas Cilvēktiesību tiesa 2010. gada 23. novembra spriedumā *Moulin* pret Franciju apstiprināja savu judikatūru 2010. gada 29. marta lietā *Medvedyev* pret Franciju par “*tiesu iestādes*” statusa neesamību Republikas prokuroram, apstiprina Konvencijas 5. panta 3. punkta pārkāpumu, pamatojoties uz to, “*ka prokuratūras locekļi Francijā neatbilst prasībai par neatkarību attiecībā uz izpildvaru, kuru saskaņā ar pastāvīgo judikatūru, līdzās objektivitātei uzskata par garantijām, kas 5. panta 3. punkta nozīmē raksturīgas autonomajam jēdzienam “tiesas loceklis”*”.

Šajā spriedumā Eiropas Cilvēktiesību tiesa “*vispirms konstatē, ka, lai gan visi tiesu sistēmas tiesneši pārstāv Konstitūcijas 66. pantā minēto tiesu iestādi, no valsts tiesībām izriet, ka tiesas tiesnešiem ir piemērojams režīms, kas atšķiras no tā, kas paredzēts prokuratūras locekļiem. Visi prokuratūras locekļi ir atkarīgi no kopēja hierarhiskā vadītāja – tieslietu ministra (le garde des sceaux), kas ir valdības loceklis, un tāpat – no izpildvaras. Pretēji tiesas tiesnešiem viņi nav*

neatceļami saskaņā ar Konstitūcijas 64. pantu. Viņu vadību un kontroli nodrošina viņu tiešie hierarhisko vadītāji prokuratūrā un viņi ir tieslietu ministra padotībā. Saskaņā ar Kriminālprocesa kodeksa 33. pantu prokuratūrai ir pienākums sniegt rakstveida informāciju, kas atbilst norādēm, kuras tai dotas saskaņā ar šī kodeksa 36, 37. un 44. pantā paredzētajiem nosacījumiem, pat tad, ja tā brīvi izklāsta mutvārdu apsvērumus, kas tai šķiet atbilstoši tiesas spriešanas vajadzībām” (sprieduma 56. punkts) un “atgādina, ka neatkarības garantijas attiecībā uz izpildvaru un lietas dalībniekiem ir īpaši lietišķi, kas vēlāk vērsties pret prasītāju kriminālprocesā” (sprieduma 58. punkts). [oriģ. 6. lpp.]

Lai gan ir taisnība, kā ir norādīts iepriekš, ka kopš 2013. gada reformas, Francijas tieslietu ministrs nevar dot norādījumus prokuroriem individuālās lietās, ir fakts, ka paliek piemērojami citi Eiropas Cilvēktiesību tiesas formulētie konstatējumi un it īpaši tas, ka netiek garantēta prokurora neatkarība un objektivitāte attiecībā uz personu, pret kuru tiek ierosināta krimināllieta un kura ir izsludināta meklēšanā, jo arī prokuratūru raksturo tās nedalāmība: vienas un tās pašas prokuratūras locekļi veido nedalāmu veselumu; viens prokuratūras loceklis rīkojas visas prokuratūras vārdā, un tāpēc šie locekļi var aizstāt un tikt aizstāti visā tiesvedības laikā.

Šajā gadījumā ir jānorāda, ka Lionas Vispārējās pirmās instances tiesas prokuratūra uzsāka procesu pret apelācijas sūdzības iesniedzēju, lai gan šīs pašas prokuratūras loceklis bija izsniedzis attiecīgo Eiropas apcietināšanas orderi.

Ņemot vērā šīs tendences un EST judikatūru, kas izriet no 2019. gada 27. maija spriedumiem, rodas jautājums, vai Francijas Prokuratūra šajā gadījumā ievēro neatkarības un objektivitātes kritērijus, kas definēti, lai varētu izsniegt Eiropas apcietināšanas orderi, lai gan Eiropas apcietināšanas ordera sistēma ietver procesuālo tiesību un pamattiesību divu līmeņu aizsardzību, kas aizsargā meklējamo personu, un par Eiropas apcietināšanas ordera izsniegšanu Francijā ieceltā kompetentā tiesu iestāde, kurai ir jāpārbauda atbilstība nosacījumiem, kas ir nepieciešami šādai izsniegšanai, un tā samērīgumu, ņemot vērā krimināllietas apstākļus, vienlaikus ir arī iestāde, kas atbildīga par kriminālvajāšanu tajā pašā lietā.

Ciktāl Eiropas Savienības tiesību pareizu piemērošanu nosaka sabiedriskā kārtība, un, tā kā šajā gadījumā nav acīmredzams, ka nav vietas pamatotām šaubām, tātad [..], piemērojot Līguma par Eiropas Savienības darbību 267. pantu, ir jāuzdod EST, šā sprieduma rezolutīvajā daļā noformulētais prejudiciālais jautājums.

Ar šādu pamatojumu

[..]

aptur tiesvedību līdz Eiropas Savienības Tiesa būs sniegusi prejudiciālu nolēmumu par šādu jautājumu: **[oriģ. 7. lpp.]**

“Vai Francijas Prokuratūru pie izmeklēšanas tiesas vai sprieduma pasludināšanas tiesas, kas ir kompetenta Francijā saskaņā ar šīs valsts likumiem izsniegt Eiropas

apcietināšanas orderi, var uzskatīt par izsniegšanas tiesu iestādi, autonomajā nozīmē, kas minēta Padomes 2002. gada 13. jūnija Pamatlēmuma Nr. 2002/584/TI 6. panta 1. punktā, gadījumā, ja ir paredzēts, ka tā pārbauda Eiropas apcietināšanas ordera izsniegšanai nepieciešamo nosacījumu ievērošanu un tā samērīgumu, ņemot vērā krimināllietas apstākļus, un tā vienlaikus ir arī iestāde, kas atbildīga par kriminālvajāšanu tajā pašā lietā?”

[..] [paraksti]

DARBA VERSIJA